

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 3—4

Oslo, 25. januar 1945

57. årg.

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 47156. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Søndag septuagesima. — Fra eneboer til munkemisjonær. — Sladder. — Pavelig rundskriv. — Herhjemme.

SØNDAG SEPTUAGESIMA

«Ta hva ditt er og gå —»

Liknelsen om arbeiderne i Vingården og deres protester mot dem av kameratene som kom til «i den ellefte timen» og dog fikk likeså høye lønninger utbetalt som de selv som dog «har båret dagens byrde og hete» er en alvorlig påminnelse til oss om å undersøke hvor vidt vår rettferdighetsfølelse ikke er av samme arten og de krav den får oss til å framsette likeså kortsynte og materialistisk inspirert. Er ikke også vi tilbøyelig til å vurdere alt arbeid bare etter den tid det tar, etter dets rent ytre resultater, mens det er oss nok så likegyldig i hva ånd det utføres — og det ikke minst når det gjelder vår egen arbeidsinnsats? Er vi ikke der altfor tilbøyelig til ene å holde oss til vårt virkes heldige utfall uten å tenke så meget på om vi også arbeider med det rette sinnelag — altså frambringer noe som også har verdi for vårt evige liv, vår sjels høyere mål og ikke bare tar sikte på vår timelige vel her på jorden.

Det er nettopp i liknelsen som utgjør denne søndags evangelium at Kristus gjør oss oppmerksom på at det finnes en annen verdimåler enn den vi i vårt materialistiske kortsyn kaller rettferdig, og at alt

arbeid ved siden av sin synlige kvantitet og kvalitet også har åndelige dimensjoner, som det ikke alltid er oss gitt å kunne fornemme og bedømme hos hverandre, likeså lite som vi kan forvente at andre skal fornemme og bedømme det hos oss — mens vi derimot selv burde ha øynene åpne for den side av vår egen innsats.

Men Kristus pålegger oss også å unngå den innstilling som arbeiderne hadde på oppgjørsdagen, da de kamuflerte sin egen selvgoðhet og misunnelse som rettferdighetskrav. Og endelig belærer evangeliet oss om en ting til: vi skal ikke være redd for å ta dem i arbeid som står ledig på torvet så seint som «i den ellefte time», selv om vi tilsynelatende ikke får full valuta for den lønn vi gir dem — iallfall ikke så meget som vi får av de som arbeider lengere. Kan hende erverver vi derved skjulte verdier som Herren vil åpenbare for oss på den store oppgjørsdagen — men vilde det ikke være forferdelig om vi skulde få høre på den dagen det avgjørende: «Ta hva ditt er og gå —!» Hva hjalp det så om meget var «mitt», hvis åndens evige rike ble lukket for meg fordi mitt øye hadde vært ondt der hvor Gud hadde vært god?

Fra eneboer til munkemisjonær.

I

St. Antonius, eneboeren.

Av A. J. LUTZ. O. P.

I 8. bok av sine «bekjennelser» skriver St. Augustin: «Det hendte en dag, da Nebridius var borte at Alypius og jeg fikk besøk av en viss Pontitianus, en av våre landsmenn fra Afrika, en høy embetsmann ved keiserens hoff ..... Under vår samtale kom han til å nevne noe om den egyptiske munk Antonius, et navn som hadde en overordentlig god klang blant dine tjenere. For oss var det imidlertid enno helt ukjent. Da Pontitianus fikk høre det, ble han forbauset over vår uvitenhet og gav seg til å fortelle om denne store mann. Vi ble henrykt over å høre om de underfulle gjerninger som du, o Herre, etter sikre vitnesbyrd har gjort så nylig og så nær vår tid, i den sanne tro og i den katolske Kirke.» Antonius' livshistorie og det munkeliv han var blitt opphavsmann til gjorde en så dyp og mektig virkning på Augustin at hans siste motstand mot Guds nåde endelig begynte å bryte sammen: «Brått vender jeg meg mot Alypius og roper: Hvor sørgelig er ikke alt dette! Hva var det du hørte? Ulærde folk står opp og river himmelriket til seg, mens vi med all vår visdom velter oss i kjød og blod! Skammer vi oss for å følge etter disse mennesker? Skulde vi ikke tvert om skamme oss over ikke å følge dem?»

Hvem var denne mann hvis eksempel i den grad beveget Augustins sjel? Antonius ble født år 251 av kristne foreldre i landsbyen Keman, ikke langt fra Memphis i Mellom-Egypten. Alt som barn kjente han en sjelden trang til ensomheten. Hele uken holdt han seg innestengt heime. Bare om søndagen gikk han ut for med sine foreldre å delta i gudstjenesten i kirken. Aldri gikk han på skolen. Han lærte hverken å lese eller å skrive. Det greske språk ble alltid fremmed for ham. Det eneste spåk han kunde var koptisk. Men denne analfabet var meget ivrig etter å høre på lesning, og hans hukommelse var så forbausende at den etter St. Antonius' vitnesbyrd erstattet et bibliotek for ham. Da han var 20 år gammel mistet han sine foreldre. Hans nærmeste oppgave ble no å sørge for en yngre søsters oppdragelse og å forvalte familieeiendommen. Men han kunde ikke finne seg til rette i jordisk rikdom og timelige bekymringer. Uavlatelig gikk han og funderte over hvorfor disiplene forlot alt da Herren kalte dem, og hvorfor de første kristne gav avkall på sin privateiendom for å ha alt felles med hverandre. Svaret på disse spørsmål fikk han ved en inspirasjon fra himlen. En dag kom han nemlig inn i kirken nettopp i det øyeblikk da presten leste høyt disse ord av evangeliet: «Vil du være fullkommen så gå bort og selg alt hva du har og gi det til de fattige, og du skal ha en skatt i himmelen, og kom så og følg meg.» (Mat. 19, 21.) Antonius forstod disse ord som en per-

sonlig oppfordring til ham. Øyeblikkelig tok han sin beslutning. Han eide omtrent 1000 mål fruktbar jord. Menigheten i Keman fikk den som gave. Dessuten solgte han han alt han ellers eide og gav pengene til de fattige. Sin lille søster gav han i fromme jomfruers varetekt, mens han selv for alvor begynte et liv som anakoret (eneboer).

Alt i de første tider fantes det kristne som følte trang til asketisk liv. De forlot sine heimer og bosatte seg på ensomme steder enten alene eller sammen med noen andre likesinnede, for helt å leve for Gud. De gav avkall på familielivet og jordisk gds. Flere timer av dagen og natten tilbrakte de med bønn, meditasjon og from lesning. Sitt livsopphold skaffet de seg ved arbeide. De øvet selvfornektelse ved streng faste og alle slags bostøvelser. En egentlig regel hadde de ikke. De fulgte Herrens ord om selvfornektelse, om frivillig fattigdom og kjønnslig avholdenhet, alt etter den Hellige Ånds inspirasjoner. Hva var det som drev disse mennesker ut i ensomheten? Hva søkte de, eller hva hadde de funnet for å snu ryggen til alt det som mennesker ellers ikke kan unnvære? Visse historikere som har en egen evne til å overse all dypere årsaks sammenheng, vil ikke se noe annet i disse asketer enn energiløse drømmere eller livstrette mennesker som flyktet fra samfunnet for å flykte fra ansvaret, eller menneskesky egoister. Andre påstår at disse kristne til tross for sin kristendom var påvirket av hedenske eller jødiske forbilder. Nettopp i Egypt, det land hvor eneboerlivet oppnådde sin høyeste blomstring, fantes det jo tilhengere av Serapis' religion som levde innestengt i sine celler omkring gudens tempel i Memphis. Også den nyplatoniske filosofi, hvis sentrum var i Aleksandria, hadde sine asketer som søkte ensomheten. Heller ikke hos jødene var det asketiske ideal ukjent. Ved kysten av Det Døde Hav, langt borte fra de bebodde strøk, fantes det grupper av fromme israelitter som frivillig underkastet seg en streng levevis. De kaltes esseniere. Fra disse jødiske eller fra hedenske munkes skulde det asketiske ideal ha forplantet seg til den kristne verden.

I virkeligheten var saken meget enklere. De kristne behøvet ikke å låne fra hedninger og jøder et ideal som Kristus selv hadde åpenbart for dem ved sine ord og sitt eksempel. «Da sa Jesus til sine disipler: Vil noen komme etter meg, da må han fornekte seg selv og ta sitt kors opp og følge meg. For den som vil bevare sitt liv skal miste det; men den som mister sitt liv for min skyld, ska lfinne det.» (Mat. 16, 24—26.) «Kan bryllupsgjestene faste, så lenge brudgommen er hos dem? Så lenge brudgommen er hos dem, kan de ikke faste. Men det kommer en tid da brudgommen blir tatt fra dem, og når den

dag kommer skal de faste.» (Mark. 11, 19 og 20.) Frelserens mening var ikke at alle kristne skulde ta hans ord om den fullstendige forsakelse bokstavelig. Han selv gjorde jo ekteskapet til et sakrament for å hellige familielivet. Han opphevet hverken eiendomsretten eller samfunnslivet, men alle ble oppfordret til åndelig å frigjøre seg fra denne verden: «Derfor sier jeg dere, brødre: tiden er kort. Forresten bør de som har hustruer, være som om de ingen hadde, og de som gråter, som om de ikke gråt, og de som er glade, som om de ikke var glade, de som kjøper som om de ikke eide noe, og de som bruker denne verden som om de ikke gjorde bruk av den, for denne verdens skikkelse går til grunne.» (1. Kor., kap. 7, 29—31.) Imidlertid gjorde Herrens eksempel og hans ord på mange kristne et så mektig inntrykk at de besluttet å gi avkall på alt for å bli Frelseren så lik som mulig. Det er sant at de finnes mennesker også blant hedningene som av naturen føler trang til ensomhet og kontemplasjon. Det er også sant at visse historiske omstendigheter bidro til å forsterke trangten til å bryte med denne verden. Det var ikke lett å leve som en trofast kristne i det romerske riket. Fra keiser Neros dager av var kristendommen forbudt ved loven: «Christianos esse non licet», (De kristne bør ikke tåles), lød det romerske maktbud. Og borsett fra fengselsstraff, landsforvisning eller død som truet nettopp de ivrigste kristne, var det noe annet som gjorde ensomheten enno mer attråverdig.

Johannes hadde erklært at «hele verden ligger ned-sunket i det onde» (1. Joh. 5—19.) De egyptiske og de orientalske kristne hadde anledning nok til å iaktta hvor sanne apostlens ord var. Hele kulturlivet i den greske, romerske og orientalske verden hadde oppløst seg i råttenskap. Hele den åndelige atmosfære var gjennomtrengt av giftstoffer som gjorde det vanskelig for mange kristne «å bevare seg usmittet av denne verden». (Jak. 1, 27.) Når mange, og blant dem nettopp Antonius, nektet å gå på skoler for å lære det greske språk, så var det slett ikke av åndelig dovenskap, men av hat mot en kultur som i stor utstrekning stod i Satans tjeneste. Det samme hat fikk dem også til å søke ensomheten. Ødemarken ropte på dem: «Kom, her er frihet, her er luften ren, her er det mulighet for å finne Gud i inderlig bønn og å bevare evangeliets kostbare perle i et rent hjerte.»

Men også uten disse særlige omstendigheter vilde trangten til ensom og askese ha utfoldet seg i kirken. Den er uatskillelig fra kristendommen. Det mest elementære kristenliv krever et minimum av askese, det vil si en viss strenghet mot seg selv, både for å hevde åndens krav mot instinktenes overgrep, og for å bære korset med den lidende Frelser. Hvor meget nødvendiggjøre blir ikke selvfornektelsen når en sjel hører i sitt indre Herrens røst som kaller til en høyere fullkommenhet, til den hjerterenshet som gjør at den alt under sitt jordiske liv «ser Gud» og lærer å elske ham av alle sine krefter. Formålet med all askese g alt munkeliv, om det no er et eneboerliv eller et liv i et klostertsamfunn, er kjærlighetens fulle vekst. For ikke-katolske teologer eller historikere er det ofte slik at disse asketer mente å se den kristne fullkommenhets vesen i alle disse strenge livsformer: «Spør vi den romersk- eller den gresk-katolske kirke: hvori består det fullkomne kristelige liv? så svarer de begge: I å tjene Gud med forsakelse av alle livets goder, av

eiendom, ekteskap, personlig vilje og personlig ære, kort sagt i den religiøse verdensflukt: I munkevesen.» (Adolf Harnack: «Munkevesen».) Harnack tar feil. Den romerske kirkes svar lyder i hvert fall ikke: «I verdensflukt: I munkevesen», men «i den fullkomne kjærlighet». «Ethvert vesen,» sier Thomas av Aquino, «oppnår sin fullkommenhet ved å nå fram til sitt endemål». Den menneskelige sjels endemål er Gud, og det som forener oss med Gud er kjærligheten. «For,» sier Johannes, «Gud er kjærlighet, og den som blir i kjærligheten, blir i Gud og Gud i ham». (1. Joh. 4—16.) Til alle mennesker har Kristus gitt sitt bud om å elske Gud av alle krefter, og nesten som seg selv, og erfaringen lærer at mange har nådd fram til det høyeste trin av fullkommenhet ute nå trekke seg tilbake i ørkenen eller bak klostermurer. Det er sant at verdensfulkt og forsakelse hjelper til kjærlighetens vekst ved å motarbeide egoisme og jordisk attrå som stadig truer med å kvele den Hellige Ånds inspirasjoner. Kampen mot disse fiender krever årvåkenhet, og munkelivet med sine forsakelser og sin disiplin er en kraftig støtte for sjelen, og fjerner mange hindringer. Det var derfor Kristus så de ord som så sterkt beveget Antonius' hjerte.

Forvisset om at det var Gud som kalte, tok derfor Antonius sin beslutning. Men før han forlot sin heim, vilde han rådføre seg med en mann som kjente eneboerlivet av erfaring. Ikke langt fra Keman bodde en from olding i sin ensomme celle. Antonius gav seg noen tid under hans vegledning. Han oppsøkte også andre asketer for å bli mer og mer oppbygd av deres dyder og innvidd i den levemåte han hadde valgt. Sitt livsopphold skaffet han seg ved å arbeide. For øvrig trengte han ikke meget. Mer og mer lærte han å gjøre seg fri fra jordiske fornødenheter. Ved faste og nattevåk styrket han sin vilje for å gå av med seieren i de svære kamper han ble utsatt for. «Alle som vil leve gudelig i Kristus Jesus, blir forfulgt,» hadde Paulus sagt. (2. Tim. 3—12.) Fikk de være i fred fra menneskenes side så hadde de så meget hardere kamper fra Satans side å bestå. Slik var det med Antonius. Hele helvete kastet seg over ham for å få ham til å oppgi sin strenge levevis og for å kvele hans trang til Gud. «St. Antonius' fristelser» er et emne som ofte har fristet diktere og malere. Noen av dem vilde naturligvis bare more seg over det de kaller overtro og ironisere en kamp som de selv for lenge siden hadde oppgitt. Men også alvorligere mestreprøvde å skildre St. Antonus' heroiske møte med Satan. De anstrenger sin fantasi til det ytterste for å framkalle fantastiske skikkelser som overgår alt hva naturen kan by av redselsfulle og frastøtende rovdyr, og krypende og flyvende uhyrer for å gi oss et inntrykk av mørkets hær, som gikk løs på den ensomme mann. Eller de framtryller under de mest forførelser former den hedenske mytologi og den raffinerte aleksandrinske kultur med dens giftige og vanvittige vellyst. Men i virkeligheten var den makt som Antonius opptok kampen med, av en sådan art at ingen kunst kan framstille den dens fulle heslighet og ondskap. Han som var kalt til å bli det store forbilde for alle dem som gjennom verdensflukt og strenge bostøvelser vilde oppnå åndens fullkomne seier over kjødet og foreningen med Gud, måtte i mange år bestå en veldig prøve. Ble ikke Frelseren selv før han begynte sin gjerning for å grunnlegge Guds rike, angrepet av Satan som vilde få ham til

å svikte sin oppgave? Antonius stolte på Guds nåde under sin svære kamp. Han husket også Frelserens ord: «Ånder av dette slag drives bare ut ved bønn og faste.» (Mat. 17, 20.) Hans bønn ble alltid inderligere, hans faste alltid strengere. Bare en gang om dagen og først etter solnedgang tok han litt føde, men ikke annet enn brød og vann.

Hittil hadde Antonius nok levd ensom, men i nærheten av sin heimbygd og av andre eneboere. No drev trangen til ensomheten ham inn i ødemarken. Ingen annen før ham hadde våget å bosette seg så langt borte fra menneskene at en regelmessig forbindelse med dem ble utelukket. Antonius våget det. Hans beslutning medførte det største savn. Han samtykket ikke bare i en total atskillelse fra alt samfunnsliv, men gav også avkall på den trøst som en kristen finner i gudstjenesten og i sakramentene. Uten særlig kall fra Gud og uten en særlig nådegave kunde han ikke gjøre det, men Gud som hadde kalt ham gav ham også kraft. Først valgte Antonius som oppholdssted en hule på et fjell i den libyske bergkjede. Der fortsatte han gjennom en rekke av år sin bønn og sin kamp mot helvetes makter som stadig gjentok sine angrep og endog med legemlige mishandlinger prøvde å gjøre det av med en så modig forkjemper for Guds rike. Ingen visste hva det var blitt av Antonius, unntagen en venn som fra tid til annen kom og forsynte ham med brød. Men så ensomt og øde hans oppholdssted var, for Antonius var det allikevel ikke ensomt nok. Hans lengsel stod til den store ørken.

Gud er overalt. Han åpenbarer sin fullmakt, sin visdom, sin skjønnhet i den lille blomst som gror ved vegkanten, eller i den rislende kilde likeså meget som i de majestetiske cederrær eller i de store hav. Alt liv i naturen, alt menneskelig arbeid og all kunst løfter tanken opp til ham som er den evige urgrunn til alle ting. Men den del av den skapte verden som taler det mektigste språk til sjelen om Gud, er ørkenen med sin evige taushet. Den grenseløse ødemark hvor alt liv er død, hvor det ikke finnes spor av menneskelig virksomhet, er en vidunderlig hjelp for den Gud-søkende sjel. Det er nok sant at blomster og skog og fruktbare marker, kvitrende fugler og alt liv, all menneskelig kunst og alt menneskelig vennskap åpenbarer Gud, men alle disse ting skjuler også Gud. De leder tanken hen til ham, men de leder den også bort fra ham og dærer ofte hjertet med den makt de skapte goder eier til å stå og hildre for våre svake syndige sjeler som om de i seg selv eide den sødme og den trøst som vi lenges etter. I ørkenen er det frihet og fred. Alle bilder som forgjeves prøver å tolke det guddommelige for oss eller å erstatte det, er blitt borte i en uendelig taushet. En vidunderlig Guds nærhet kommer over sjelen. En gripende anelse om at Gud er det usigelige. Illusjonens slør er revet bort, og Gud står for sjelen som det grenseløse mysterium som overgår alle begrep. Finnes det i den tørre, døde ødemark, som hist og her i Orienten og i Egypt, ruiner av en eller annen by, så blir ørkenen et enno mer maktfullt vitnesbyrd om alle skapte tings intethet. Det var et slikt sted Antonius fant etter noen dagers vandring i en egn som kalles Pispir. På et steilt fjell så han ruinene av en gammel borg. Ved fjellets fot, midt mellom ruinene, rislet en kilde. «Her vil jeg bo,» sa Antonius. Han innrettet seg en

celle i borgruinene, og fortsatte her å leve nedsunket i Gud. Brød hadde han tatt med for et halvt år, og 2 ganger om året fikk han en ny forsyning av den eneste venn som visste hvor han holdt til.

20 år levde Antonius innestengt i sin celle. Men det varte ikke mange år før hans oppholdssted ble oppsporet. Hans navn var alt kjent over hele Egypt. Kristne og hedninger beundret ham. Mange fromme asketer ønsket hans vegledning, og så snart de hørte hvor han var å finne, oppsøkte de ham. De fikk nok ikke se ham, men bare tale med ham gjennom en sprekk i veggen. Allikevel ble det flere og flere som bosatte seg i ødemarken omkring for regelmessig å motta den hellige eneboers råd. Skjønt usynlig ble Antonius altså til slutt fører for en stor skare munk. Trangen til å eie ham som åndelig far ble så voldsom hos hans disipler at de en vakker dag rett og slett stormet den gamle borg, slo veggen inn på Antonius' celle og trakk ham fram i dagslyset. Gjennom en rekke av år ble han no nødt til å gi avkall på sitt ensomme liv. Flere og flere disipler samlet seg omkring ham. I større eller mindre grupper begynte de å leve her og der i ødemarken med Antonius som mester og rådgiver. Disse munk var eneboere, men daglig samlet de seg til felles bønn med salmesang og oppbyggende lesning, og tilbrakte resten av sin tid med arbeid. En egentlig ordensregel gav Antonius ikke. Det ble en annen stor askets, nemlig St. Pakomius' oppgave å lage grunnloven for munkenes fellesliv i klostertsamfunn. Antonius' organiserende virksomhet bestod deri at han dro fra den ene munkegruppe til den andre for å meddele frukten av sin egen erfaring. Han kjente jo så godt både de fordeler og de fristelser som var forbundet med et ensomt liv, og han eide et hjerte så storsinnet og så vidtfavnende at han var den rette mann til å veglede, oppmuntre og advare. Så streng han enn var mot seg selv, var han allikevel på vakt mot overdrivelser hos andre. Alle hans råd røbet både en dyp sans for livet i Gud etter Jesu forbilde og en stor klokskap som tok hensyn til alle disiplenes personlige evner og anlegg. Især advarte han mot en fristelse som var nokså alminnelig blant de orientalske og afrikanske munk, nemlig å gå for langt i legemlige botsøvelser. En dobbelt fare, mente Antonius, er forbundet med det. Hos de sterke naturer kan trangen til slike botsøvelser utarte til en slags virtuositet og framkalle selvgodhet og ringeakt for andre meget mer nødvendige dyder, f. eks. nestekjærlighet. De svakere naturer derimot blir ved slike overdrivelser snart fysisk avkrefte og faller i motløshet.

Mot all forventning ble Antonius en dag nødt til ikke bare å forlate sin celle, men selve ørkenen for å vende tilbake til den store verdensby Aleksandria. Etter keiser Galerius' død 311 hadde Maksiminus fått keiserdømmet over orienten. Det første han gjorde var igjen å erklære kristendommen krig. Så snart budskapet om den nye kristenforfølgelse hadde nådd Pispirørkenen, brøt Antonius opp med en skare av disipler og dro til Aleksandria for å bistå sine brødre med sitt ord og sitt eksempel, og især for selv å dø som vitne for den kristne tro. Dette ønske ble ikke oppfylt. Maksiminus' plan var ikke en alminnelig nedslaktning av kristne. Den gikk ut på stanse evangeliets forkynnelse ved å drepe biskoper og prester. Antonius og hans munk måtte nøye seg med å

være vitne til martyrenes modige bekjennelse foran domstolen, og med å danne en slags æresvakt for dem når de ble ført til døden.

Dette siste blodige stormløp mot den kristne tro varte ikke lenge. Antonius lengtet tilbake til ørkenen, men til en virkelig ensomhet. Han hadde samtykket i noen år å stå som vegleder for en stor flokk munk. Noe ble han sterkere enn noen sinne grepet av trangen til et virkelig eneboerliv. Han sluttet seg til en karavane av beduinere som skulde til Det Røde Hav. Etter en 3 dagers reise fant han et sted som tiltalte ham. Han bygde seg en celle. Sitt livsopphold fikk han med større eller mindre mellomrom av forbireisende beduinere. Men også her ble han omsider oppdaget igjen, og så var det atter slutt på ensomheten. Han ble endog tvunget til enno en gang å dra til Aleksandria.

Arianerne hadde rost seg av at også den store eremit var en tilhenger av deres lære. Antonius vilde gjøre dem offentlig til skamme ved med hele sin autoritet å støtte biskop Athanasius i hans kamp mot denne vranglære. Så drog han tilbake til ørkenen, men en varig ensomhet kunde han aldri mer finne. Noe var det ikke bare munk som oppsøkte ham, men etter St. Athanasius' vitnesbyrd skarer av folk fra fjerne byer og landsbyer, syke som bad om å bli helbredet, syndere som bad om hans forbønn, mennesker tyngt av all slags sorg og nød som bad om trøst, og ingen gikk fra ham uten å ha fått hjelp. Så levde Antonius inntil han var 105 år gammel. Til tross for sin høye alder og sin strenge levevis var han fullstendig fri for all skrøpeligheit. En kraftig skikkelse, likesom støpt i bronse, med sitt syn og alle sine sanser i behold, og så livfull at døden syntes å være likeså redd for ham som djevelen til slutt var blitt det. Men tiden for hans bortgang nærmet seg allikevel. En åpenbaring fra Gud kunngjorde det for ham. Da hans dødstime var kommet, la han seg på jorden med øynene løftet mot himmelen. Et skjær av overjordisk klarhet og et likesom himmelsk smil gikk over hans ansikt. Nedsunket i den dypeste fred overgav han sin ånd i Guds hender år 356.

I hele kirken, både den østerlandske og den vesterlandske ble Antonius meget snart betraktet som en fremragende kristen helgenskikkelse. Mange satte ham like høyt eller enda høyere enn hans venn, den store Athanasius, den uforferdede forkjemper for den sanne tro. Dette er verd å legge merke til. Enkelte kunde være fristet til å spørre: Hva har han da gjort for kirken? Athanasius var en genial tenker, en enestående taler og kirkelærer, en heltemodig biskop hvis hele liv var en kamp, men Antonius tilbrakte største delen av sitt liv i ensomheten. Hvor er da hans gjerning for Kirken? Den er i hans kontemplative liv. Det kristne instinkt tar ikke feil når det tillegger et liv nedsunket i Gud ved from betraktning, bønn og botsøvelser, større verdi, ikke bare for sjelens personlige helliggjørelse men også for Kirkens og samfunnets velferd, enn et liv som helt går opp i ytre gjerninger, så viktige og nødvendige de enn kan være. Og det er ikke så vanskelig å innse hvorfor. Den store, aktive kraft som virker alt godt, er Gud. «Fordelingen av kraftige gjerninger er forskjellig, men det er den samme Gud som virker alt i alle.» (1. Kor. 12, 6.) Et menneskes liv

er derfor så meget virksommere for det sanne, det gode og skjønnne jo inderligere det er forenet med Gud. Går sjelen helt opp i Gud, da blir den likesom ett med den evige skapende kraft, med den evige frelsende kjærlighet. Det finnes mennesker som dessverre er helt forståelsesløse for denne usynlige hemmelighetsfulle energiutfoldelse som er et liv i inderlig samfunn med Gud. Under navnet handling kan de ikke tenke seg annet enn det synlige arbeid, og handlingen blir betraktet som desto intensere jo mer den er forbundet med urolig støyende strev. De tar feil. «Die Stille der Ewigkeit ist stärker als Sturm.» (Den tause evighet er sterkere enn storm.) (Gertrud von Le Fort: «Hymne an die Kirche.») Det er sant at også den ytre gjerning forener sjelen med Gud når drivkraften til den er kjærligheten. Å undervise å skolen, f. eks., å forkynne Guds ord, å forsvare sannheten, å pleie de syke, å oppsøke fattige og fangne, å oppdra barn, å styre en familie, å tjene sine medmennesker på en eller annen måte av kjærlighet til Gud, får nok kjærligheten til å vokse slik at sjelen mer og mer fordyper seg i Gud. Men en sådan virksomhet utadtil, nettopp fordi den må være besjelet av kjærligheten for å ha verdi, forutsetter ånds-samling, inderlig bønn og selvfornektelse, altså en viss grad av kontemplativt liv, hvor sjelen andektig åpner seg for den kjærlighet Gud vil utdype i den ved den Hellige Ånd. Mangler denne inderlige samling, denne stille, andaktsfulle dvelen for Guds ansikt, denne tause oppmerksomhet på Guds tale til sjelen da kan heller ikke kjærligheten utfolde sin opploftende makt, og istedenfor å forene sjelen med Gud, blir den ytre virksomhet en lenke som binder den til denne verden. Det kontemplative liv frigjør fra det som hører verden og tiden til. Allikevel er det langt fra å være noe verdensfremmed i den forstand at det skulde være nytetelst og uten innvirkning på verdens gang. De sjeler som i ødemarken eller i sine munkeceller stadig søker å leve i Gud, er nettopp de organer som stadig vedlikeholder en livgivende forbindelse mellom Guds rike og denne verden. Når de hellige kirkefedre uttaler seg med så rosende ord om eneboeren Antonius, når de tillegger det munkeliv som han ved sitt enestående eksempel fikk til å blomstre, en så stor verdi for Kirkens åndelige framgang, så er det fordi de forstod hvilken helliggjørende, frelsende og sonende makt det ligger i den kristne kontemplasjon og i den kristne askese. Er det kontemplative munkeliv nyttig fordi munk og nonne lever langt borte fra verdens strev, hva skal vi da si om helgenene i himmelen? De er enno lenger borte fra verden. De er uendelig høyere hevet over det man kaller aksjon. Men hvem vil påstå at deres himmelske kontemplasjon, deres liv evig nedsunket i Gud, skulde være uten verdi for Kristi Kirke?

A. J. Lutz. O. P.

Takk!

Da det er vanskelig for meg å nå de mange som har villet berede meg glede på min 70 års fødselsdag, bringer jeg herved min hjerteligste takk til hver og en især.
Oslo 13. januar 1945.

Soster Margrethe Marie.

PAVELIG RUNDSKRIV

«Om bibelstudiens tidsmessige fremme.»

Pave Pius XII.s bibelencyklika «Divino Afflante Spiritu».

§ 4. Resultatet av denne mangesidige virksomhet.

Det kan således sies med berettiget glede at både bibelvitenskapen og Bibelens bruk blant katolikkene har gjort sine store framskritt. Dette skyldes ikke bare Våre forgjengeres initiativ, forskrifter og påminnelser, men også alt det iherdige arbeid som ble utført i trofast lydighet overfor pavenes oppfordringer. En leste Bibelen og mediterte over den, forskning, skribentvirksomhet, undervisning og preken ble stilt mer i Bibelens tjeneste, og oversettelser ble spredt. Fra høyskoler med forelesninger i teologi og bibelvitenskap og framfor alt fra Vårt Pavelige Bibelinstittutt er allerede mange lærde fagfolk utgått, og stadig går det ut nye som skatter den Hellige Skrift høyt og ser det som en hellig oppgave å vekke den samme store interesse og grunnlegge de samme kunnskaper blant de unge teologer. Ikke få av disse professorer har også i flere henseender fremmet bibelvitenskapen ved publikasjoner og gjort det fremdeles. De utgir Skriften etter tekstkritiske grunnsetninger, de forklarer, belyser og oversetter den til moderne språk, de utlegger den for de troende til from lesning og betraktning, de studerer og benytter den profane vitenskap til gagn for sin bibelforskning. Disse og andre tiltak som bibelforeninger, kongresser, bibelaker, bibelske biblioteker og bibelkretser i stadig vekst og konsolidering, gir Oss det sikre håp at den Hellige Skrift også i framtiden vil bli holdt i ære og kjent og lest overalt til gagn for sjelene. Slik kommer det også til å gå om alle virkelig stoler på og beslutsomt holder fast ved det program for bibelstudiet som ble foreskrevet av Leo XIII. og som siden ble kommentert mer inngående og fullstendig gjort av hans etterfølgere. Dette program blir no utbygget også av Oss, samt bekräftet som det eneste pålitelige og som er prøvet gjennom erfaring. Måtte alle troende følge det uten å la seg avskrekke av noen slags vanskeligheter, hvilket sikkert vil finnes her som ellers overalt i livet, så stor oppgave som det her gjelder.

2. DIDAKTISK DEL

Bibelstudiene i vår tid. Bibelvitenskapens noværende stilling.

Det er helt åpenbart at forutsetningene for bibelvitenskapen og dens hjelpedisipliner har endret seg betydelig i løpet av de siste femti årene. Da vår forgjenger utferdiget rundskrivelsen «Providentissimus Deus» var — rent bortsett fra andre omstendigheter — knapt mer enn et og annet sted i Palestina utforsket ved vitenskapelig utgravningsarbeid. I våre dager utføres derimot slik forskning i meget stor målestokk. Takket være en nøyaktigere

arbeidsmetode og en teknikk som er blitt bedret ved erfaringenes hjelp, er også de resultater som en no oppnår atskillig rikere og påliteligere.

Det er kjent både av fagfolk og av alle som overhodet befatter seg med slike studier, hvor stor klarhet en gjennom disse undersøkelser har vunnet til fordel for en riktigere og rikere bibeltolkning. Betydningen av denne forskning økes ytterligere gjennom mangfoldige oppdagelser av skriftfunn som kaster nytt lys over de eldste språk, fortidens historie og litteratur samt datidens seder, bruk og former for gudsdyrkelse. Av ikke mindre betydning er den no for tiden så alminnelige oppdagelse av papyrusfragmenter som bl. a. lar den tidsperiode da Vår Herre levde på jorden framstå i helt nytt lys, hva angår så vel litteraturen som det offentlige livs seder og skikker. Videre har man funnet tidlige bibelhåndskrifter og utgitt dem med all vitenskapelig omsorg og nøyaktighet. Kirkefedrenes bibelforklaring har vært gjenstand for mer omfattende og grundigere undersøkelser. Endelig står no for tiden tallrike vitnesbyrd til forføyning, vitnesbyrd som viser hvordan fortidens mennesker talte, berettet og skrev.

Det guddommelige Forsyn har uten tvil en spesiell hensikt med alle disse resultater som er vunnet i vår tid. Det er som en innbydelse til bibelforskerne til med glede å ta vare på dette nye lys som er så strålende for oss, forat vi med dets hjelp skal kunne utforske dypere, kommentere bedre og utlegge klarere Guds ord. Når da Vi til Vår store glede har kunnet slå fast, at bibeltolkerne allerede med iver har etterkommet denne innbydelse, og stadig gjør det, er dette visselig ikke den siste og minste frukt av Vår forgjenger Leo XIII.s rundskriv «Providentissimus Deus». Det var som om han ante og forutså denne nye blomstringstid for bibelvitenskapen og kalte de katolske exegeter til verket, samt pekte ut for dem med klarsynets blikk metodene for deres arbeid. Det er hensikten med dette Vårt rundskriv, at dette ikke bare blir fortsatt uførtroent og målbevisst, men også stadig blir mer fullkommengjort og fruktbringende. Vi vil for alle peke på hva der enno står igjen å gjøre og i hvilken ånd de katolske exegeter i våre dager skal arbeide med løsningen av en så stor og viktig oppgave. Endelig ønsker Vi å gi alle som ivrig arbeider i Herrens vingård ny interesse og nye impulser.

§ 1. Nødvendigheten av å gå til grunntekstene.

Studiet av de bibelske språk.

Allerede krikefedrene, og blant dem da særlig Augustin, har for de katolske exegeter som søker å forstå og forklare den Hellige Skrift, pekt på nødvendigheten av å studere

de gamle språk og under sin forskning å ta sitt utgangspunkt i Bibelens grunntekster.²² Som følge av de den gang rådende vitenskapelige forhold var det imidlertid bare få som kunde hebraisk, og dette fåtall behersket ikke språket tilstrekkelig. I middelalderen, da den skolastiske teologi var på sitt høyeste, hadde forlengst også kjennskapet til det greske språk gått tilbake i så stor grad i Vesterlandene, at til og med den tids største teologer var utelukkende henvist til den latinske bibeloversettelse, den såkalte Vulgata, under arbeidet med skriftutlegningen. I våre dager er derimot nesten alle kjennere av fortiden og dens litteratur fortrolige med gresk, ettersom dette i og med den humanistiske renessansen er gjenoppstått til nytt liv, og mange faglærde behersker nå for tiden så vel hebraisk som andre orientalske språk. Dessuten gis det nå så mange hjelpemidler ved studiet av disse språk, at den som skal forklare Bibelen, men på grunn av språkvanskeligheter ikke kan anvende selve grunnteksten, med rette blir beskyldt for overfladiskhet og umøyaktighet. Det er enhver exegets plikt, med stor nøyaktighet og ærefrykt å forsøke å trenge inn i selv det minste, som under den Hellige Ånds inspirasjon er strømmet fra den hellige forfatters penn, slik at exegeten så dypt og uttømmende som mulig skal kunne fatte hans tanke. Av den grunn må han stadig arbeide på å utvide sine kunnskaper i de bibelske og også de øvrige orientalske språk, slik at han under sin skriftutlegning kan tilgodegjøre seg all den hjelp som filologien med sine forskjellige grener byr på. Dette tilstrekte allerede den hellige Hieronymus av all kraft og omhu, naturligvis i den grad og utstrekning som datidens språkvitenskap tillot det. Det samme tilstrekte med all sin iver og ikke lite hell flere av 1500- og 1600-tallets store exegeter, skjønt kjennskapet til språkene dengang var meget mindre i våre dager. Ifølge de samme grunnsetninger må en gå tilbake til og forklare selve urtekstene, som jo er skrevet av den hellige forfatteren selv, og derfor har større autoritet og veier tyngre enn endog den aller beste oversettelse fra eldre eller nyere tid. Denne oppgave lettes imidlertid i høy grad om exegeten forener gode språkkunnskaper med grundig tekstkritisk utdannelse.

Tekstkritikkens betydning.

Tekstkritikkens betydning ble innstendig innskjerpet allerede av Augustin. Blant reglene for bibelstudiet stilte han først og fremst opp omsorgen for å skaffe en kritisk holdbar tekst. «Alle de som ønsker å lære å kjenne den Hellige Skrift, må først og fremst med stor nøyaktighet forbedre bibelhåndskrifter», sier den navngjetne kirkelæreren, «Et håndskrift som ikke er blitt gransket og forbedret, må alltid tre tilbake for et forbedret.»²³ Om tekstkritikken i våre dager med så stor fordel og framgang kommer til anvendelse ved utgivelsen av profane skrifter, må den sannelig også med desto større rett stilles i Bibelens tjeneste på grunn av den ærefrykt vi skylder Guds ord. Tekstkritikkens oppgave er jo, så fullkommen som mulig å gi tilbake den hellige tekst dens opprinnelige skikkelse. Det gjelder å rense den fra de forvanskninger som skriver seg fra nedskriverens ufullkommenhet, og i den grad det er mulig, befri den for alle tillegg, utfylle alle tomrom, rette alle gale sammenset-

Sladder.

*Den kommer fra østen og vesten,
går saktelig om blandt folk,
men sårer bestandig næsten
med tilhyllet giftig dolk.*

*Den vandrer på listige føtter,
går stille ad døren inn,
i ondskap den har sine røtter
og næres av hatefullt sinn.*

Sett ikke ondt mellom venner!

Du angrer det sikkert en gang.

*Med samme mål som du måler,
skal selv du måles en gang.*

ninger, gjentakelser og liknende feil som med en bearbeidelse som strekker seg over mange hundre år, lett kan snike seg inn. Tekstkritikken som enno for noen årtier siden ble skjottet ganske vilkårlig av visse lærde, — ikke sjelden får en det inntrykket at de herunder uten videre innla sine egne forutfattede meninger i den hellige tekst — har i våre dager, hva det neppe er nødvendig å peke på, oppnådd en slik fasthet og sikkerhet i sine grunnsetninger og metoder, at den utgjør et fortreffelig redskap i hendene på den som arbeider for en renere og mer nøyaktig skriftekst. Samtidig er det nå blitt lett å avsløre enhver forvanskning av teksten. At Kirken helt fra begynnelsen og til våre dager har holdt de tekstkritiske studier høyt i ære, er det ikke nødvendig å dokumentere utførligere her, dertil er det alt for godt kjent av alle som sysler med bibelstudier. Da nå denne vitenskap har nådd et så høyt nivå, er det en æressak, om ikke alltid en lett sådan, for bibelvitenskapens representanter med alle midler å sørge for at der både av de bibelske bokene og deres eldste oversettelser blir utgitt kritiske utgaver fra katolsk hold, og så snart som mulig, — utgaver som med en absolutt ærefrykt for den hellige tekst forener en samvittighetsfull tillempling av alle tekstkritikkens prinsipper. For alle må noye overveie at dette tidkrevende arbeid ikke alene er nødvendig for en riktig forståelse av de hellige skrifter som skriver seg fra en guddommelig inspirasjon, men også en bydende plikt for oss, en hellig takknemlighetsgjeld mot Guds forsyn som har sendt disse skrifter likesom brev fra Faderen på herlighetens trone, til oss, hans barn.

²² Jfr. f. eks. Hieron. Praef. in IV Evang. ad Damasum. PL XXIX. 526 f., August. De doct. christ. 11.16, PL XXXIV 42 f.

²³ De doct. christ. 11, 21, XXXIV, 46.

Her hjemme —

Oslo. De 2 Oslo-menigheters julefest for voksne fant sted onsdag mellom jul og nyttår. Deltakerne kom seint, men godt; da formannen i St. Olavslaget vel åtte, ønsket velkommen, var salen full. Man hadde da riktignok en god stund gått rundt det vakre juletre til de kjente og evig-unge julesanger. — Pater Novatus O.F.M. holdt juletalet i år. Han tegnet først et bilde av freden omkring Gudmenneskets komme til jorden, og så et av den landflyktighetstilstand freden lider i dag; i dag da menneskene etter sin blinde kamp uten Gud, bare sitter igjen med *lengselen*. Vi sier ofte at det gode alltid seirer til slutt, at kjærligheten er sterkere enn hatet. Men dette gjelder ikke den rent menneskelige godhet. Atter og atter viser historien at frykten, hatet, opprøret driver til de største kraftutfordelser. Når kristendommen likevel forkynner at verdens drama slutter med det godes seier, så er det fordi det er *Guds* kjærlighet som er den sterkeste og at denne kjærlighet er kommet inn i verden ved Gudmenneskets fødsel. Julemysteriets virkelighet er at den fredsfyrste vi lengter etter er kommet; ved krybben vil vi finne Ham. — Etter juletalet fulgte et dikt, flinkt framsagt av lille Marit Bruce. Teatergruppen oppførte så drømmespillet «Mennesket», som har en misjon for tiden i dag. Hva angår framføringen, bar frøken Adelaide Jørgensen den tyngste del som «mennesket». I den vanskelige oppgave hadde hun god hjelp i sin fine stemmebehandling; sjelkampen og især overgivelsen til slutt hadde varme og inderlighet som grep. Snøfnuggene — 4 små piker — var nydelige, men ellers var gangen og samspillet preget av instruktørens sykdomsforfall. Det var synd både for de opptredende og for selve drømmespillet. — Under en spisepause var pianisten Thoralf Norheim så elskverdig å gi en hel liten konsert, som ble lønnet med stort bifall. Den kunstneriske underholdning ble avsluttet med en overraskelse, idet den unge Aloysius Valente debuterte som recitator, og det på en måte som gav løfter for framtiden. Han leste tre dikt av Bjørnstjerne Bjørnson helt utmerket. Den unge herre er sikkert villig til å dele æren for det fine resultat med sin dyktige instruktør frk. Inger Louise Abrahamsen. — Festen fortsatte til kl. 23 i den beste stemning.

Barnas julefest fant sted om fredagen. St. Hallvardslaget's formann var vert denne gang og dirigerte det hele til alles tilfredshet Etter at pastor Taxt hadde holdt sin barnejuletale — en meget vanskelig oppgave som han klarte så utmerket fordi han forstår så godt barnas *lille* behov for taler — overtok barna selv det videre program. Intet er morsommere enn å se barn opptre og det viser seg stadig at barnunderholder barn best. All musikkledsagelsen lå i de flinke henderne til Berit Kristensen. — Henimot slutten kom festen ut av lage ved flyalarm, men da var heldigvis både brusen og kakene kommet vel ned, og julefest hadde detno vært.

E. M.

Oslo. Søndag 14. januar ble holdt en meget vlykket musikkandakt i St. Josefskapellet. Vi skal sitere hva «Aftenposten» skriver i den anledning:

«I den katolske St. Olavs menighet i Oslo er begynt innsamling til et nytt orgel for katolikkenes hovedkirke, St. Olav kirke i Akersgata. Det noværende orgel er meget gammelt og tilfredsstillende ikke lenger de krav som den meget omfattende katolske kirkemusikk stiller.

Som et ledd i innsamlingsarbeidet ble der forleden holdt en meget velykket musikkandakt i St. Josefsostrenes vakre kapell i Akersvegen. Tilstrømningen var så stor at mange måtte gå uten å komme inn i kapellet, hvorfor musikkandakten etter tallrike oppfordringer blir gjentatt i nær framtid. Ved musikkandakten ble bl. a. framført korverket St. Claramessen av den italienske komponist Licinio Refice, som nyttårsaften hadde sin uroppførelse i St. Olavs kirke. De medvirkende var sangerinnen Inger A. Tjomsland og Solveig Sandvold, sangerne Oscar Raaum og Georg How, St. Olavs kirkekor under dirigent Rolf Østbye, fiolinisten Ivar Haugen og organist Olaf W. Olafsen.»

Oslo. Teatergruppen hadde generalforsamling mandag 15. januar. Etter at den fungerende formenn, frk. Inger Louise Abrahamsen hadde budt velkommen oppleste sekretæren André Bongard årsberetningen. På grunn av forholdene har jo gruppen ikke kunnet være så aktiv som de andre årene, men et par gode aftenunderholdninger har dog vist at interessen for vår katolske amatørscene er stor på begge sider rampen. Med særlig anerkjennelse ble nevnt frk. Marie Rasmussens innsats og den hjelp som vaktmester Kristensen hadde ytet med sine forskjellige dekorasjoner. Etterpå oppleste Erling Mikkelsen regnskapet som ble gitt enstemmig decharge. Valgene gav det resultat at ryttersjef Tangstad ble formann — til styret valgtes Mikkelsen, fru Arnesen, frk. Jørgensen og Raude med fru Sørum og frk. R. Carelius som supplanter. Til revisor gjenvalgtes Christensen. Tangstad brakte dernest Inger Louise Abrahamsen en varm takk for hennes oppfrende og nidkjære virke i Teatergruppens tjeneste — det samme gjorde Mikkelsen. Han høyærverdighet biskopen var til stede og takket til slutt for den gode vilje som det trass i de vanskelige forhold var blitt utvist ved løsningen av de forskjellige oppgaver og den interesse som gruppens medlemmer la for dagen. Etter generalforsamlingens slutt var det en morsom underholdning av fru Tangstad og hr. Raude, likesom Raude gav noen solonummer til beste som vakte stor jubel.

Stabekk. St. Olavsforeningen på Stabekk feiret sin tradisjonelle julefest for voksne og barn søndag 7. januar. Den ble innledet med en kort andakt i kapellet kl. 16.45. Deretter begav vi oss ned i prestegården hvor det var vakkert pyntet for anledningen. Formannen, herr Markussen åpnet festen. Han manet oss til å være glade og å glede andre selv om det ser mørkt ut. Et vinter-eventyr «De tre kalde karer», ledsaget av lysbilder ble lest av frk. Berg. — Etter matpausen vekslet det med gang rundt juletreet og forskjellig slags underholdning. Vi fikk høre pianomusikk av herr Wolfgang Olafsen. Frk. Ruth Sommerfeldt Jacobsen leste eventyr for de minste om «Petter Grei og ekornet», ledsaget av småsanger som ble sunget av Zarita Dorph. Videre hørte vi flere vakre sanger sunget av fru Jacobsen og frk. Pettersen. — Julenissen manglet ikke denne gangen heller. En hel trillebør stappet med alle slags leker og poser med knask hadde han til barna. En mindre nisse solgte lodd med bistand av noen barn. En del julemasker som ble festet på de tilstedeværende vakte atskillig munterhet. Til slutt leste to småpiker franske dikt om julen.

Sekr.

Hamar. St. Torfinns Menighet feiret onsdag 3. januar sin tradisjonelle julefest i Bellevues lokaler på Ajer. Foruten menigheten var også en stor skare av våre venner til stede, og som særlig velkommen gjest pater Notenboom fra Oslo. Vår sokneprest, pater de Paepe hilste forsamlingen velkommen med noen anslående og inntrengende ord om hjertevarme og menneskelighet og Gottlieb W. Rieber-Mohn framsa en prolog for festen. Ellers bød aftenen på verdifull kunstnerisk underholdning, fiolinmusikk ved hr. Johannesen, resitasjon og dramatisk opplesning ved frk. Dagny Moistad og hr. Per Egil Hansen, likesom sangerinnen fru Smith-Hald gav til beste av sitt rikholdige repertoar. For barna var selvfølgelig julesangene og -lekene samt julenissens besøk det store midtpunkt. Sistnevnte herremann hadde forresten gravd usedvanlig dypt i sin sekk, og kunde med de oppfrende og elskelige St. Carl Borromeussostres hjelp håne all krise og varemangel med gaver til alle og enhver av de mange små som slo krets om ham. Først over midnatt sluttet den hyggelige sammenkomsten.

Grimon.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo